

**BOSHLANG'ICH TA'LIMDAGI DARS JARAYONLARIDA
MULTIMEDIA VOSITALARIDAN FOYDALANISH VA
ULARNING FOYDALI TOMONLARI**

Zoxidova Gulchexra Ergashboy Qizi

**Andijon viloyati Andijon tuman "Inson" ijtimoiy xizmatlar markazi
5-hudud 2-uchastka kompleks ijtimoiy xizmat ko'rsatuvchi xodim**

Maqola haqida ma'lumot
Qabul qilingan: 11.05.2024
Qayta qabul : 16.05.2024
Saytda mavjud : 20.05.2024

Muallif (lar)
G.E.Zoxidova

Muallif bilan aloqa
<https://orcid.org/0009-0004-3493-6680>

gulchexrazoxidova96@mail.com

© Muallif. G.E.Zoxidova
UNIVERSAL xalqaro ilmiy jurnal

Ochiq ma'lumotlar:
<https://universaljurnal.uz/index.php/jurnal>

Maxfiylik bayonoti
Materialni istalgan vosita yoki formatda nusxalash va qayta tarqatish hamda maqoladan to'g'ri iqtibos keltirish va litsenziyasini ko'rsatish sharti bilan istalgan maqsadda foydalanish mumkin.

Maxfiylik bayonoti
Materialni istalgan vosita yoki formatda nusxalash va qayta tarqatish hamda maqoladan to'g'ri iqtibos keltirish va litsenziyasini ko'rsatish sharti bilan istalgan maqsadda foydalanish mumkin.

ANNOTATSIYA.

Ushbu maqolada boshlang'ich ta'limdagi o'quvchilariga sifatli ta'lim berish va o'qitishda multimedia vositalari va texnologiyalaridan foydalanish va ularning foydali natijalari haqida fikr yuritiladi hamda multimedia vositalaridan foydalanish, o'quvchilarda mashqlarga nisbatan ishonch va darsga bo'lgan qiziqishlari ortishiga ham yordam beradi.

KEY WORDS:

multimedia, axborotni yetkazish tezligi, musiqa, dars, slayd, o'quv material, zamonaviy pedagog, kommunikativlik.

Abstract: this article reflects on the use of multimedia tools and technologies in providing quality education and training to primary school students and their beneficial results, and the use of multimedia tools, increasing students' confidence in exercises and interest in the lesson also helps.

Key words: multimedia, speed of information delivery, music, lesson, slide, educational material, modern pedagogy, communicative.

Аннотация: В данной статье размышляется об использовании мультимедийных средств и технологий в обеспечении качественного образования и обучения учащихся начальных классов и их полезных результатах, а также помогает использование мультимедийных средств, повышающее уверенность учащихся в упражнениях и интерес к уроку.

Ключевые слова: мультимедиа, скорость подачи информации, музыка, урок, слайд, учебный материал, современный педагог, коммуникатив.

KIRISH (INTRODUCTION)

Hozirgi kunda rivojlanayotgan zamonda boshlang'ich ta'lim sifati va samaradorligini oshirish maqsadida kompyuter va turli zamonaviy axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish pedagoglarning asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi. Boshlang'ich ta'lim tizimida ko'plab ijobiy ishlar amalga oshirilmoqda. Ta'lim sifatini oshirish uchta eng asosiy tarmoqlarni birdek takomillashuviga

bog'liq bo'lib, umumta'lim muassasalarining moddiy texnika bazasini rivojlantirish, o'quv metodik adabiyotlar bilan boyitish, o'quv jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalar va multimedia vositalaridan foydalanishdan iborat. Zamonamizda o'quvchilarni yangiliklar, g'royibotlar, ilg'or xalqaro tajribalar qiziqtiradi.

METODLAR (METHODS)

Multimedia kompyuterning matn, grafik, tovushli va videoma'lumotlar bilan ishlashga imkon beruvchi qurilmasi. Ana shunday qurilma o'rnatilgan kompyuter multimedia kompyuter deyiladi. Hozirda deyarli barcha kompyuterlar multimedia qurilmalar bilan ta'minlangan. O'sib kelayotgan avlodning barcha eng yaxshi imkoniyatlari unda namoyon bo'ladi, kasb-kori, mahorati uzluksiz takomillashadi, katta avlodlarning dono tajribasi anglab olinadi va yosh avlodga o'tadi. Buning uchun kichik maktab yoshidagi tarbiyalanuvchilarni tarbiyalashda ta'limning zamonaviy axborot texnologiyalaridan ham

unumli foydalanish, kompyuter savodxonligini shakllantirish, internet bo'yicha ilk elementar tushunchalar berish lozim bo'ladi.

NATIJALAR (RESULTS)

Boshlang'ich sinflarda o'quv jarayonini qiziqarli, asosiy va zarur foydali bilimlarga boy jarayon sifatida o'tish ishlari sezilarli darajada e'tiborni torta oldi. Bu sinflarda multimedia vositalarining o'rni va foydasini ko'rib chiqish juda muhimdir. Audio va video darsliklar ma'lumotlarni ko'rish va ko'rsatish masalalari, ularni idrok etish va analiz-sintez qiladigan, ilg'orlashishga undovchi, maqsadli va aniq jarayonlarni yodda tutish uchun ham yordam beradi. Bu turdagi qo'llanmalar o'quvchilarning ma'lumot olish va ularni samarali yodda saqlash tezligini oshirishda juda katta ahamiyatga ega hisoblanadi. Audio va videodarsliklar tarix, ona tili, matematika, ingliz tili va boshqa fanlarni qamrab olishi va boshqa ko'plab mavzulardan ham iborat bo'lishi mumkin. Interaktiv darsliklar interaktiv materiallar va mashqlarning asosiy qatlami bo'lib, har tomonlama ilg'orlashishga, ularni qo'llash orqali o'quvchilar bilan

o'zaro savol-javoblar doirasida turli interaktiv metodlar orqali mantiqiy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam berishni amalga oshirish imkoniyatini yaratadi. Bu darsliklar, o'quvchilar o'zlarining shaxsiy jihat va fazilatlarini rivojlantirishida juda kuchli vosita hisoblanishi mumkin. Ular o'yinlar, savollar, testlar va boshqa mashg'ulotlardan iborat bo'ladi. Saytlar, mavzu va fanlar bilan bog'liq turli ko'rinishlar va formatlarga ega bo'lib, bir va ko'p mavzularda ko'proq bilim olish, amalda qo'llash va ko'nikmalar yaratish imkoniyatini tuhfa etadi. O'qishni ko'rsatish masalalari, tushuncha, misollar va boshqa mavzularni shuhratli yechimlarga aylantirish va ularga ko'rsatish qaror qilish oqibatida, sinflarda va boshqalarda saytlarning maqsadi ko'pincha tajribaviy bilim olishdir. O'yinlar fikrlararo almashinish va ko'rishni, shaxsiy qarashlarga ega bo'lishni, miya faoliyatini yaxshilashni amalga oshirishda juda muhim hisoblanadi.

MUXOKAMA (DISCUSSIONS)

Har qanday multimedia darsliklari, boshlang'ich sinflardagi o'quvchi zavqlari, o'quvchilar ko'nikmalarida yaratilgan odatlar va sinfning maqsadi asosida tanlangan vaqtlarda ishlatiladi. Xuddi shu tarzda, o'quvchilarni ko'proq qiziqishlariga yoki talablarga rioya etishlariga, sinflarda ko'tarilish va sinfdan chiqarilishidagi yondashuvlarida muammolarga duch kelmaslikka olib keladi. Multimedia vositalarining boshqa turlari mavzu va fanlar bilan bog'liq. Qurilmalarni ishlatish maqsadida tanlash esa o'qitish usullariga bog'liq bo'ladi. Har qanday multimedia vositalari kelajakda o'quvchilarga talabchanlik va faollik kabilarni jalb qilish va bilimlarini rivojlantirish uchun xizmat qiladi. Darsda ko'rgazmali vositalardan ko'proq foydalanish maqsadga muvofiqdir. Chunki bugungi kunda bolalarni qoyil qoldirish ancha mushkul. Shuning uchun zamonaviy pedagog tinib-tinchimasligi, innovatsion, noan'anaviy, interaktiv dars usullarini muntazam o'qib va o'rganib borishi hamda o'quv-tarbiya jarayoniga tadbiiq eta olishi zarur. O'quvchilar bitta

dars davomida ham ko'rsin, ham tinglasin, ham gapirsin, ham mushohada qilsin, ham yozsin.

XULOSALAR (CONCLUSION)

Multimedia vositalari yordamida olib borilgan faoliyat bolaning mashg'ulotga bo'lgan qiziqishini va bilim olish saviyasini oshiradi. Multimedia vositalari bolaga yakka tartibda yondashish imkonini beradi. Tarbiyachining bevosita ishtirokisiz ham bolalar materialni o'zlashtirishi mumkin bo'ladi. Hozirda multimedia kundalik faoliyatimizda juda ko'p ishlatilmoqda. Ta'lim-tarbiya sohasida multimedia texnologiyalarini tatbiq etish uchun yuqorida berilgan fikrlarini umumlashtirib multimediyaga shunday ta'rif berish mumkin. Multimedia-bu informatikaning dasturiy va texnikaviy vositalari yordamida axborotning an'anaviy va orginal turlari asosida o'quv materiallarini tinglovchilarga yetkazib berishning mujassamlashgan holdagi ko'rinishidir.

Foydalanilgan adabiyotlar (Reference List)

1. A.Abduqodirov, R.Ishmuhammedov, "Ta'limda innovatsiyar" T;. Istedod –2010
2. Axmedova M.Zufarov "Boshlang'ich ta'lim o'qitish metodikasi".-T.: O'zbekiston.
3. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining axborot–kommunikativ kompetentligini rivojlanish komponentlar, N Saidova, Science and innovation, 865-868
4. Qurbonova Maftuna, Umumiy o'rta ta'lim maktablari boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv-bilish kompetensiyalarini shakllantirish ahamiyati // Xalq ta'limi, 2020. 3-maxsus son, 29-33 bet.